ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Bolyum LVI Ihap 18
Setyembre 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Hukman si Marcos! Magrebolusyon kontra korapsyon!

Padayon ang pagbaha sa mga protesta sa tibuok nasud batok sa sistema sa korapsyon sa estado. Salamin kini sa nag-awas-awas nga kasuko sa lapad nga masa sa katawhang Pilipino batok sa higanteng burukrata-kapitalistang pagpangawkaw sa rehimeng Marcos.

Sa desperasyong panalipdan ang kaugalingon gikan sa kasuko sa katawhan, pugos nga nagpapogi si Marcos aron tuison ang iyang dautang dungog isip simbolo sa kahiwian. Samtang ginapig-ot ang pipila ka pulitikong karibal ug bisan ang mga alyadong wala nagsentro og kikbak, nanghunaw si Marcos sa iyang papel sa lapad nga korapsyon.

Gitukod ni Marcos ang usa ka walay kapadulngang "independyenteng komisyon" nga mag-imbestiga kuno sa hiwi nga proyektong *flood control*. Taktika lamang ang maong imbestigasyon nga gimando ni Marcos Jr aron linglahon ang katawhan ug ilayo kaniya ang atensyon.

Tinuod nga si Marcos ang utok sa korapsyon luyo sa hiwi nga proyekto sa *flood control* nga gibubuan niya og kapin ₱1 trilyon sukad makalingkod sa poder niadtong 2022. Sama sa tanan niyang gisundan, mikawkaw si Marcos og binilyong piso gikan sa kikbak sa multibilyong mga kontrata sa gubyerno, lakip ang mga kalsada, tulay, riles, ug uban pang dagkung proyekto sa konstruksyon, bisan sa ismagling, kontrata sa depensa, kontrata sa pagpaabang sa yuta, ug sa daghan pang paagi sa pagkawat sa kwarta sa katawhan.

Nagpaharuhay ug nagpakatagbaw sa luho ang nag-unang burukrata-kapitalistang si Marcos. Nabantog ang hilig niya sa multimilyong pisong eksklusibong mga konsyerto ug engrandeng salu-salo sama sa gihimo kanhi sa iyang adlawng natawhan. Hilabihan siyang gimakmak sa paglupad sa Singapore aron lang motan-aw og lumba sa mga kotse. Gigamit niya ug sa iyang asawa ang pondo sa katawhan aron himuong personal nga bakasyunan ang Malacañang alang sa kapritso sa ilang pamilya.

Dayag ang pagkabakakon ni Marcos sa pagpakaaron-ingnong dapig siya sa katawhan nga nakasuko sa korapsyon, ug nagsulting kung dili siya presidente siya mismo mokuyog sa mga protesta. Ang tinuod, gunit ni Marcos ang mapanumpuong gahum sa pasistang estado nga ginagamit niya aron sampongan ang tingog ug sumpuon ang tanang porma sa pagsukol sa katawhan.

Buhi ang kabilin sa 14-katuig sa pasistang diktadurya ug paglimas sa bahandi sa katawhan sa iyang amahan nga si Marcos Sr. Gitiktikan, gihasi ug gitarget sa bangis nga atake sa mga ahente sa estado ang mga organisador ug myembro sa mga unyon sa mamumuo, mga kahugpungan sa komunidad, mga organisasyon sa estudyante, lakip ang mga tigpanalipud sa tawhanong

katungod. Gatusan pa gihapon ka bilanggong pulitikal ang napriso. Walay hunong ang mga paglapas sa tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod sa pagpahamtang ni Marcos og balaod militar sa liboan ka barangay sa kabanikanhan aron sumpuon ang pagpanalipud sa katawhan sa ilang yuta ug panginabuhian batok sa pagsulod o pagpalapad sa mga plantasyon ug operasyon sa mina.

Si Marcos, pangulo sa burukrata-kapitalistang estado, ang hari sa korapsyon. Siya ang pasistang pangulo nga may puthaw nga kamot aron pulbuson ang tanang nagababag ug nagasukol. Siya ang presidenteng "Itoy sa Kano" ug sulugu-ong nagsilbi sa estratehikong mga interes imperyalistang US sa ekonomiya, pinansya, ug militar.

Biktima ang mga Pilipino sa lapad ug sistemikong korapsyon ug pasismo. Nag-antus sila sa nagkadunot nga katilingbanong serbisyo, pagtaas sa galastuhon para mabuhi, ubos nga suhulan, kaylap nga kawalay trabaho ug panginabuhian, ug paggrabe sa sosyo-ekonomikong kahimtang. Mibarog ug nagprotesta sila aron hukman si Marcos ug panubagon ang mga korap.

Kinahanglang palig-onon sa mga Pilipino ang ilang panaghiusa, tukuron ang ilang mga organisasyon, ug palapdon ug pakusgon ang ilang mga protesta sa umalabot nga mga bulan. Kinahanglan nilang ibutyag ug isalikway ang pipila ka pwersang nagasakay sa protestang anti-korapsyon nga nagaprotekta kang Marcos bugti sa pabor ug pusisyon. Nagsilbi sila sa mga pakana ni Marcos nga pakalmahon ang protesta. Apan pakyas sila tungod kay ang mga haw-ang ug walay pulos nga pagpakaaron-ingnon ni Marcos labaw lamang nga mipaypay sa kalihukang protesta. Mikusog ang singgit alang sa pagpaluwat o pagpalagpot kang Marcos ug sa tanang korap sa estado.

Samtang ginapalapad, ang mga protesta batok kang Marcos ug sa malukpanong korapsyon kinahanglang ipataas ug ilambigit sa katawhang Pilipino sa pangkinatibuk-ang pakigbisog aron tapuson ang madaugdaugon ug mapahimuslanong sistemang semikolonyal ug semipyudal. Ang maong sistema anaa ubos sa maki-hut-ong nga kontrol sa dagkung burgesya-kumprador, mga burukrata-kapitalista, ug dakung agalong yutaan.

Kini nga mga hut-ong sa Pilipinas gihimugso sa imperyalismong US ug nagakontrol sa neokolonyal nga estado. Silang tanan gapanubag, gasunud-sunod ug nakigkunsaba sa imperyalismong US sa pagkawkaw sa bahandi sa nasud ug sa pasistang pagpanumpo sa lapad nga masa sa katawhan. Sa partikular, gamit sa mga burukrata-kapitalista ang gahum sa estado aron kawaton ang kwarta sa katawhan ug magpadato sa tanang porma sa korapsyon.

Sa katapusan, ang pakigbisog batok sa korapsyon ug tanang porma sa pagpangdaugdaug sa katawhang Pilipino labaw pa sa pagtangtang kang Marcos o bisan sa pagpahagba sa tibuok gubyerno. Malangkat lamang ang ugat sa sistemikong korapsyon pinaagi sa demokratikong rebolusyon sa katawhan aron tapuson ang tulo ka dangan nga burukrata-kapitalismo, imperyalismo ug pyudalismo. Gina-asdang kini sa Partido Komunista ng Pilipinas, pinaagi sa Bagong Hukbong Bayan isip nag-unang armas aron bungkagon ang armadong kusog sa reaksyunaryo ug neokolonyal nga estado.

Ginaawhang sa Partido ang katawhang Pilipino nga dugang pakusgon ang ilang mga rebolusyonaryong organisasyon, palapdon ang han-ay sa National Democratic Front, ug mosuporta ug mosalmot sa Bagong Hukbong Bayan.

Nanawagan ang Partido sa kabatan-onan nga moadto sa lapad nga kabanikanhan kung asa padayon nga gipalambo sa rebolusyonaryong kalihukan ang mga organo sa pulitikanhong gahum. Ginatukod kini sa batakang mga rebolusyonaryong organisasyong masa sa mag-uuma, kabatan-onan, kababayenan ug uban pang demokratikong sektor, kaabag ang hukbong bayan. Nagsilbi kining binhi sa demokratikong gubyerno sa katawhan nga mopuli sa dunot ug papet nga gubyerno sa higayong makab-ot ang rebolusyonaryong kadaugan sa armadong pakigbisog alang sa nasudnong kagawasan ug katilingbanong hustisya. AB

ANG Bayan

Bol. LVI Ihap 18 | Setyembre 21, 2025

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

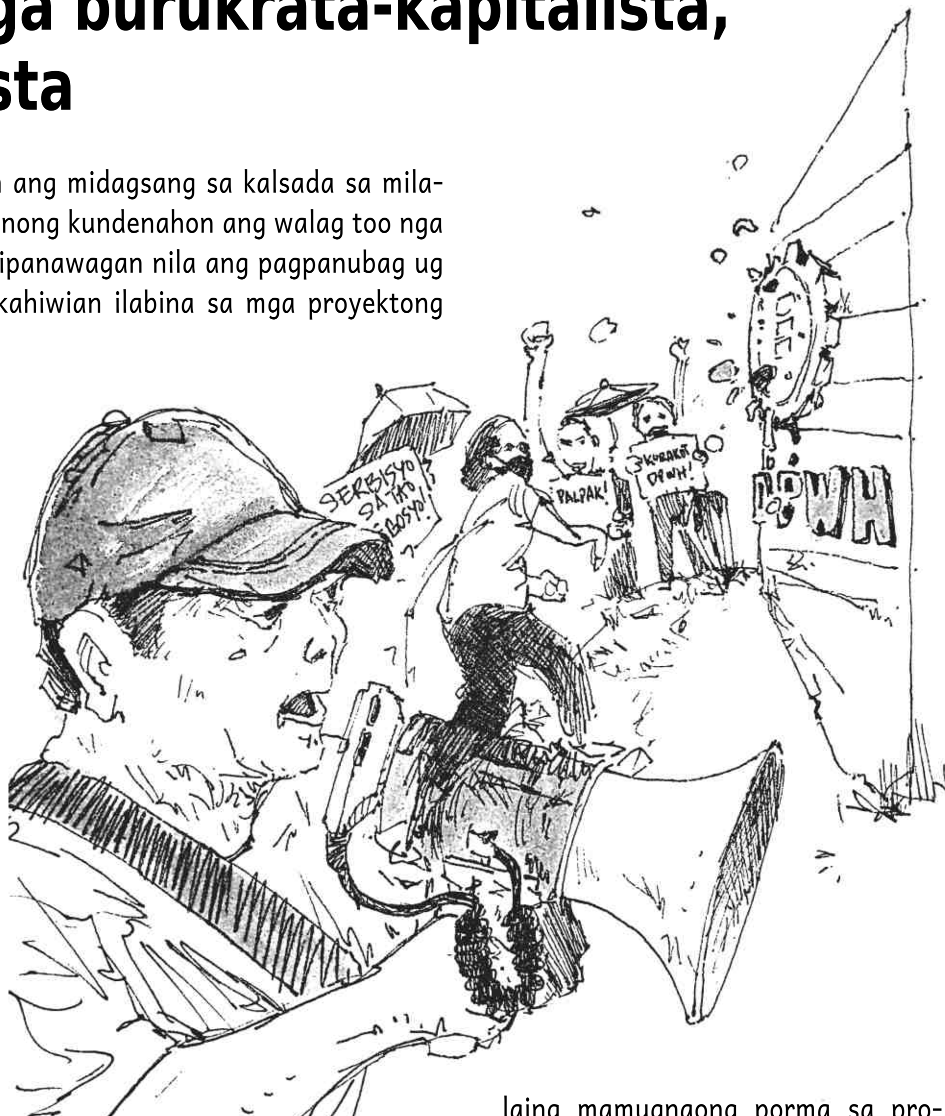
Editoryal: Hukman si Marcos! Magrebolusyon kontra korapsyon! 1
Korapsyon, gibaha og protesta 3
Pagbatok sa magun-ubong mina 4
Tropa ug kampo sa AFP, gitarget 5
Mga martir sa Peñablanca, gidumdum 5
AKP, gilunsad taliwala sa atake sa AFP 5
Protesta kontra base militar sa US sa Pilipinas 5
Kalihukang pagtul-id sa PKM sa Negros 6
Mga kaso sa pag-aresto ug pagpamig-ot sa AFP 7
Pagdilatar sa pagdungog sa kaso ni Duterte sa ICC 7
Mga protesta 7
Sa mubong pagkasulti 8
Makatarunganong presyo sa tabako, giduso 9
"Scam hub," pagpangulipon sa mga migrante 10

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Korapsyon sa mga burukrata-kapitalista, gibaha og protesta

Liboan ka kabatan-onan ug katawhan ang midagsang sa kalsada sa milabayng duha ka semana aron malukpanong kundenahon ang walag too nga korapsyon ilalum sa rehimeng Marcos. Gipanawagan nila ang pagpanubag ug pagpriso sa tanang mga nalambigit sa kahiwian ilabina sa mga proyektong *flood control*.

Nahimong tataw ang protesta sa gatusan ka libo sa Luneta Park sa Maynila niadtong Setyembre 21 sa pagpanguna sa mga grupo sa kabatan-onan, alyansang TAMA NA (Taumbayan Ayaw sa Magnanakaw at Abusado Network Alliance), ug sa Bagong Alyansang Makabayan. Gibaha sa mga tawo ang Luneta aron iduso nga "TAMA NA! Itigil ang kurakot! Lahat ng sangkot, dapat managot!" (HUSTO NA! Ihunong ang kurapkot! Tanang lambigit, angay manubag!)

Misalmot sa protesta ang mga mamumuo, mag-uuma, kabus-sakasyudaran, tawong-simbahan, kababayen-an, magtutudlo, propesyunal ug uban pang sektor.

Grupu-grupong mitambong ang mga siklista, *rapper*, *rider*, drag *queen* ug uban pang grupo nga unang mosalmot sa usa ka protesta. Namulong sa programa ang mga representante sa progresibong partido, lider-masa, pari, ug mga biktima sa baha ug kalamidad.

"Ginapamatud-an [sa mga nabutyag nga kahiwian] ang kadaut sa burukrata-kapitalismo diin ginagamit sa mga pulitiko ang ilang pusisyon ug impluwensya... aron padak-on ang ilang bahandi ug gahum," pamahayag sa Bagong Alyansang Makabayan.

Gitudlo nila si Ferdinand Marcos Jr isip prinsipal nga may tulubagon sa linuog nga korapsyon sa mga proyektong *flood control*. Gimakmak sa grupo ang pagpakaaron-ingnon ni Marcos nga walay kasayuran sa korapsyon bisan og siya ang misugyot, mipirma ug mipatuman sa nasudnong badyet. Modagsang sa Mendiola ang Bayan para singilon si Marcos.

Dungan niini, angayan usab kunong panubagon si Sara Duterte ug Rodrigo Duterte sa pag-usik-usik sa *confidential and intelligence funds*, sa Pharmally *scam*, ug uban pang korapsyon. Lakip sila sa sistematikong korapsyon sa nasud.

Gawas sa Luneta ug Mendiola, gihimo usab ang protesta sa EDSA People Power Monument sa Metro Manila.

Sa uban pang bahin sa nasud, gilunsad ang mga demonstrasyon ug aktibidad sa Ilocos Norte, La Union, Pangasinan, Benguet, Cagayan, Isabela, Pampanga, Bulacan, Oriental ug Occidental Mindoro, Camarines Sur, Catanduanes, Albay, Sorsogon, Negros Occidental ug Oriental, Iloilo, Capiz, Antique, Aklan, Bohol, Cebu, Eastern Samar, Leyte, Misamis Oriental, Davao del Sur, ug South Cotabato.

Lapad nga kalihukang protesta

Ayha ang panagtapok sa Luneta ug EDSA, tataw na ang lapad nga partisipasyon sa mga kabatan-onan ug uban pang demokratikong sektor aron batukan ang korapsyon. Lainlaing mamugnaong porma sa protesta ang gihimo sa tibuok Pilipinas.

Lakip sa maong mga protesta ang mga *walkout* ug boykot sa klase sa milabayng semana sa kapin 16,000 ka mga estudyante, magtutudlo ug empleyado sa University of the Philippines sa Los Baños (7,000), Diliman (5,000), Baguio (1,800), Cebu (1,000), Manila (600), Mindanao (600), Pampanga (200), Visayas (200), ug Tacloban (120). Naglunsad usab og mga piket ug demonstrasyon sa kapin 40 ka mga pangpubliko ug pribadong unibersidad, lakip ang pinakadaku sa nasud sa Ateneo de Manila University (2,000), Saint Louis Universirty (1,000), Cavite State University (400), Bulacan State University, Tarlac State University, Bicol University, Mindoro State Unversity, Visayas State University, Mindanao State University-GenSan, Xavier University ug mga eskwelahan ilalum sa One Taft Alliance.

Halos adlaw-adlaw ang piket sa mga nasudnon ug lokal nga grupo sa

Sundi sa panid 4

Pakigbisog kontra magun-ubong mina ug *dredging*

Nataho sa milabayng mga semana ang pipila ka nakab-ot nga kadaugan ug nagpadayong pagbatok sa mga residente sa mga magun-ubong mina ug *dredging* sa Ilocos Sur, Kalinga, Nueva Vizcaya, Mindoro ug Sorsogon.

Sa Ilocos Sur, natukmod sa hiniusang protesta sa katawhan ang lokal nga gubyerno nga motingog ug magpadayag sa pagpahunong sa operasyon sa magun-ubong operasyong *dredging* sa Isla Verde Mining and Development Company sa bukana sa Lower Abra River sa langkub sa prubinsya. Niadtong Setyembre 2, nagpadayag ang lokal nga gubyerno nga ipahunong ang operasyon tungod sa hiniusa ug padayon nga protesta sa mga komunidad.

Sa Kalinga, napabasura sa mga lumad ang gipagula nga mini nga Free, Prior and Informed Consent alang sa Saltan Dam nga proyekto sa kumpanyang Australian nga JBD Water Power Inc. Nasayran kini sa mga residente niadtong Setyembre 15 dungan sa pagpasang-at nila og mga petisyon sa National Commission for Indigenous Peoples aron ipabasura ang FPIC alang sa Saltan Dam ug Upper Tabuk Hydropower Project (UTHP). Gipahibalo usab kanila nga ang FPIC alang sa UTHP posible usab nga bawion ug ibasura.

Sa Nueva Vizcaya, nagbarikada ang mga residente sa Barangay Bitnong, Dupax del Norte sa ilang yuta gikan Setyembre 17 aron babagan ang pagsulod sa mga ekipo pangmina sa Woggle Corporation, usa ka kumpanyang nakabase sa United Kingdom. Tungod sa malukpanong pagbabag sa katawhan sa planong eksplorasyon, temporaryong giundang sa kumpanya ang ilang operasyon.

Sa Oriental Mindoro, gilunsad ang usa ka *prayer rally* niadtong Setyembre 6 sa merkado sa lungsod sa Gloria aron babagan ang *dredging* sa isla. Misalmot sa protesta ang lain-laing kahugpungan, organisasyon, simbahan, mga pulitiko, ug residente gikan Calapan City hangtud Bansud. Matud nila, labing makadaut sa baybay ug hulga sa panginabuhian sa mga mangingisda ang *dredging*.

Sa Sorsogon, napasuspinde sa mga residente niadtong Setyembre 10 ang permit sa Siating Construction and Development Corporation alang sa pagkwari og bato ug balas sa Barangay San Roque sa lungsod sa Bulusan. Gibase sa gubernador ang desisyon sa gisumiteng *position paper* sa San Roque Ecological Initiative sa Barangay San Roque. Matud sa mga residente, iligal ang kwari tungod kay kini walay pangpublikong konsultasyon. Duul usab kini sa Bulusan Volcano Natural Park (BVNP), nga usa ka *protected area*. AB

Gikan sa panid 3

Metro Manila lakip sa Quezon City, Maynila, Navotas City, Caloocan City, Muntinlupa City, Taguig City ug Marikina City. Sa tibuok nasud, sama sa Hagonoy, Bulacan, midagsang ang mga residente sa kalsada para kundenahon ang palpak nga pagtubag sa baha nga halos tibuok tuig nang wala nahubas. Nagprotesta usab ang 6,000 ka residente sa Pampanga kontra korapsyon. Nagkasa usab og pipila ka adlaw nga hunong-pasada ang mga grupo sa transportasyon. Gipadayag usab ang grabeng kasuko sa katawhan pinaagi sa pagdagdang ug paglabay og lapok ug pintal sa mga upisina sa ahensya sa gubyerno ug kontratistang nalambigit sa korapsyon.

Dili moubos sa 16 ka unyon ilalum sa Kilusang Mayo Uno ang nagprotesta matag *lunch break* ug ting-uli sama sa mga unyon sa Nexperia Phils, PUP Janitors, Philfoods Fresh-Baked Products, Pambato Cargo Forwarders, Daiwa Seiko Philippines Corp ug daghan pang uban. Singgit nila: Marcos, kumander-in-thief panubagon! Walag too usab ang pagkalampag ug pagbagting sa mga kampanilya sa simbahan, hiniusang pag-ampo, pag-ugbok og kandila, pagsab-it ug pagdikit og mga balatengga ug *poster*, paghimo og mga kanta ug rap, sayaw-protesta ug *zumba*, *fun run* ug uban pang tipo sa protesta.

Nagresulta usab ang pagkundena sa kahiwian sa kalit nga pagkatukod sa lain-laing ang-ang sa mga koordinasyon, alyansa ug kahugpungan. Tin-aw ang mensahe sa kalihukang protesta: pagpatingil ug pagpanubag. AB

UP-Los Baños, September 19, 2025

Tropa ug kampo sa AFP sa Negros Occidental ug Quezon, gihampak sa BHB

TALIWALA SA MAS gipagrabe ug makanunayong mga operasyong militar sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa kabanikanhan, nakapahigayon ang Bagong Hukbong Bayan (BHB) og mga armadong aksyon ug aktibong depensa sa Negros, Quezon, ug Mindoro.

Sa Negros Occidental, gipabuthan sa BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) ang nag-operasyong tropa sa 79th IB sa Purok 5, Barangay XI (Gawahon), Victorias City niadtong Setyembre 14 sa gabii. Nasamdan ang pipila ka sundalo nga nagsilbing protektor sa agalong yutaan nga gapangilog og yuta.

Sa Quezon, subling gipabuthan sa BHB-Quezon (Apolonio Mendoza Command) niadtong Setyembre 4 sa gabii ang bag-ong tukod nga kampo militar sa 85th IB sa Barangay Cogorin Ibaba, Lopez. Ikaduha na nga giatake sa BHB ang kampo nga gikalipay sa mga residente.

Sa taho bag-o lang sa BHB-Southwest Negros (Armando Sumayang Jr Command), gipabuthan niini ang nagkampong tropa sa 15th IB sa Sityo Patol, Barangay Caliling, Cauayan, Negros Occidental niadtong unang semana sa Agosto.

Aktibong depensa. Nakalunsad og kontra-atake ang BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) batok sa nagaatakeng tropa sa 1st IB sa Sityo Tugas, Barangay San Vicente, Roxas, Oriental Mindoro niadtong Setyembre 9. Matud sa yunit, dihadiha niining nabantayan ang presensya sa pwersa sa 1st IB maong dali nga nakapangandam, nakapusisyon ug nakapabuto ang mga Pulang manggugubat.

Napatay sa panagsangka ang usa ka sundalo ug duha ang nasamdan. Giparangalan usab sa BHB-Mindoro si Ka Kardo, 33, Pulang manggugubat nga namartir samtang maisugong nakigsangka sa mga pasista.

Mga martir sa Peñablanca, gidumdum

GIDUMDUM SA REBOLUSYONARYONG pwersa niadtong Setyembre 11 ang unang anibersaryo sa pagkamartir sa mga kauban nga mao silang Ariel Arbitrario (Ka Karl), Erin Sagsagat (Ka Jorly), ug Danielle Marie Pelagio (Ka Seed), ang gitawag og Peñablanca 3. Ang tulo mga *hors de combat* nga linuog nga gipatay sa berdugong 502nd IB sa Barangay Baliuag, Peñablanca, Cagayan.

Isip paghandum sa ilang magilakong kinabuhi ug talagsaong kabayanihon ug tampo sa nasudnon-demokratikong rebolusyon, naglunsad og parangal ang rebolusyonaryong mga pwersa sa Cagayan Valley nga adunay temang, "Pasidlakon ang bulawanong kamabayanihon sa atong mga martir! Magtul-id ug ipadayon ang gisubay nilang dalan sa rebolusyon!"

Pinakataas nga parangal ang gihatag sa tulo ug gidumdum ang ilang kinabuhi ug pakigbisog isip manggugubat sa katawhan. Naghalad og mga tula ug kanta ang lain-laing mga grupo ug indibidwal sa parangal. Lakip sa mga gipasundayag ang mga balak nga Binhi ng Paglaya ni Amanda Echanis, Tagubilin at Habilin ni Jose Lacaba, ug Hukbo ng Maralita ni Kerima Tariman. Naghimo usab og *video tribute* ang BHB-Cagayan Valley nga nag-asoy sa balak nga Silang mga Walang Kamatayan ni Emil Magalat. Nahuman ang programa sa pagkanta sa Mangahas ug sa Awit ng Pag-asa. Tinuod nga inspirasyon silang mga dili ordinaryo ug ang ilang dili mamatay nga kabantugan!

AKP, gilunsad taliwala sa atake sa AFP

MALAMPUSON NGA NAHUMAN ang mga Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan-Mindoro (Lucio De Guzman Command) sa Abanteng Kurso sa Partido luyo sa grabeng atake sa pasistang AFP. Mayorya sa mga estudyante naggikan sa han-ay sa mga mag-uuma ug nasudnong minorya. Gilunsad ang pagtuon gikan Hulyo 29 hangtud Agosto 10.

Gilunsad ang pagtuon aron ipataas ang pulitikanhong kahimatngon ug labaw nga mapalig-on ang baruganan sa hukbong bayan. Giduso kini sa tabang sa lokal nga mga pwersa ug masa ug mga Pulang manggugubat nga nagsilbing sekyuriti ug *host* sa pagtuon. Matud ni Ka Jomar, kumander sa yunit, "Nahimong malampuson ang pagtuon tungod sa hait nga pagbasa sa mga kauban sa sitwasyon, kaabag ang masa."

Protesta kontra base militar sa US sa Pilipinas

NAGPROTESTA ATUBANGAN SA US Embassy sa Pasay City ang lain-laing grupo sa pagpanguna sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) niadtong Setyembre 16 aron kundenahon ang nagkagrabeng presensya karon sa mga tropang Amerikano, mga armas iggugubat, *war games* ug base militar sa US sa teritoryo sa Pilipinas. Giatol usab ang protesta sa ika-34 nga anibersaryo sa makasaysayanong pagpalayas sa mga base militar sa US sa Pilipinas.

Niadtong Setyembre 16, 1991, kapin 170,000 patriyotikong mga Pilipino ang nagtapok atubangan sa Senado, aron ipanawagan ang pagbasura sa pagpalugway sa RP-US Military Bases Agreement. Matud sa Bayan, nag-atubang karon ang nasud sa makuyaw nga pagbali sa maong kadaugan. Sa misunod nga mga tuig ug rehimen, gipatuman ang lain-laing kasabutan ug ligal nga basihan sa subling pagsulod sa tropang militar sa US sa Pilipinas. Lakip dinhi ang Visiting Forces Agreement ug Enhanced Defense Cooperation Agreement nga nahimong dalan alang sa pagbalik sa mga base militar sa US sa nasud.

Koresponsal

Kalihukang pagtul-id sa pagtukod sa organisasyong masa sa Negros

Wala nahikalimtan sa mga residente sa Marcia ang pipila ka dekada na nga pagtabang sa Partido ug hukbong bayan sa ilang komunidad. Sa dugay nga panahon, nahimong kaabag nila ang mga Pulang manggugubat. Sa giya sa Partido, natun-an nila ang Katilingban ug Rebolusyong Pilipino, mga espesyal nga kurso ug uban pa nga nag-organisa ug nagpalihok sa tibuok baryo. Nahatagag solusyon ang problema sa ilang mga apuhan batok sa mga grupong tulisan sa lugar nga nangilog sa ilang mga produkto ug mipatay sa ilang mga kapamilya ug anak nga walay ikasukol. Nasilutan ang mga lider sa maong grupo.

Ilalum sa Ikaduhang Bantugang Kalihukang Pagtul-id, nalunsad nila ang anti-pyudal nga pakigbisog batok sa mga lokal nga agalong yutaan. Nahimong malampuson sila sa pagtapos sa maong mapahimuslanong pamaagi. Napalampos nila ang dili paghatag og porsyento sa ilang ani. Sa tabang sa mga kauban, naandan nila ang pagpatuman sa simpleng kooperasyon sa gimbuhatong produksyon ug uban pa sa baryo.

Matud nila, wala nila kanhi makab-ot ang hustisya kung wala ang Partido, hukbong bayan ug tibuok rebolusyonaryong kalihukan.

Pagtul-id ug pag-asdang

Giatol sa taga-Marcia ang pagpunting sa mga kasaypanan ug kahuyangan sa han-ay sa Partido, Hukbo ug organisayong masa sa proseso sa subling pagtukod sa balangay sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM). Gilunsad nila ang pagsaway ug pagsaway-sa-kaugalingon. Gisaway nila ang langan nga pagtukod sa PKM ug ang ningas-kugon (dinalian) nga estilo sa gimbuhatong masa. Matud nila, wala nahatagag pagtagad ang gimbuhatong pagpalapad sa baseng masa. Balik-balik ang pagtuon sa mga kurso sa PADEPA ug uban pa bisan dili haum sa kasamtangang giatubang nga problema sa baryo ug baseng masa. Ang Partido, Hukbo ug tibuok rebolusyonaryong kalihukan dungan-dungan usab nga nagsaway-sa-kaugalingon sa ilang mga tampo sa kinatibuk-ang pag-atras sa miaging mga tuig.

Sa katapusang bahin sa asembliya, gilunsad ang eleksyon sa pagpili sa tsirman ug mga kagawad isip mga ikaduhang lider sa lainlaing natad sa gimbuhaton. Gipili nila ang kanhing mga lider sa komiteng tig-organisa isip mga kagawad. "Atong huptan ang gihatag nga tahas sa katawhan," saad sa bag-ong napili nga komite.

Giandam gilahon ang usa ka tuig nga programa sa PKM aron ipataas ang ang-ang sa organisasyong masa. Target nilang tukuron ang komiteng rebolusyonaryo sa baryo sulod sa unum ka bulan. Ayha niini, sunud-sunod nilang pagatukuron ang hingpit nga organisasyong masa sa kabatan-onan, kababayen-an ug mga mamumuo sa kultura. Ila usab nga ipatuman ang gimbuhatong rekoberi ug pagpalapad sa baseng masa aron adunay lapad nga malihukan ang mga myembro ug magsilbing maniobrahan sa Bagong Hukbong Bayan samtang ginapatigbabawan niini ang "*self-constriction* ug sobrang konsentrasyon."

Target usab sa organisasyon nga dungan-dungang konsolidahon ang tanang pwersa pinaagi sa gimbuhatong edukasyon ug propaganda. Pagahatagan niini og duut ang pagtuon sa Padepa, Rebolusyon, kurso sa gubat sa katawhan ug uban pa. Laraw usab niining pakusgon ang milisyang bayan ug uban pang yunit gerilya nga reserbang kusog sa BHB. Matngon sila sa kamahinungdanon niini isip dugang nga armadong pwersa sa pagsilot sa mga traydor ug pasistang kaaway, ug sa pagsakmit og pipila ka mga armas ug uban pang lohistikang militar gikan sa malampusong taktikal nga opensiba.

Tinguha nilang kumpletuhon ang gimbuhaton sa katilingbanong pakisusi ug sumpayan ang malampusong kalihukang anti-pyudal kaniadto batok sa mapahimuslanong agalong yutaan ug mipuling bag-ong tipo sa agalong yutaan sa ilang lugar.

Matud ni Ka Jetro, usa sa mga lider masang mitambong, "ang malampusong pagtukod nato karon sa PKM sa baryo ang pamatuod sa kamatuurang lig-on nga nakabarog ang rebolusyonaryong kalihukan sa kabanikanhan." Samtang ginasabwag nato ang binhi sa organo sa pulitikanhong gahum sa atong natarang gerilya karon, sigurado nga ginahimo usab kini sa mga kauban sa uban pang natarang gerilya sa tibuok kapupud-an, matud niya.

Sa pag-uli sa mga tumatambong, dala nila ang ilang bag-ong mga katungdanan ug nagdilaab nga tinguhang kab-oton ang nasudnong kagawasan ug tinuod nga demokrasya.

(Basaha ang unang bahin "Balangay sa PKM, natukod taliwala sa operasyong militar sa Negros," Ang Bayan, Setyembre 7, 2025) AB

Mga kaso sa pag-aresto ug pagpamig-ot sa mga pwersa sa estado, nataho

Walay hunong ang pagsabwag og kabangis sa armadong mga pwersa sa estado sa katawhang nagabarog alang sa ilang mga katungod.

Pagpanganyon. Sa lalum nga kagabin-on niadtong Setyembre 9 hangtud buntag sa Setyembre 10, nagpabuto ug nanganyon ang 203rd IBde sa Sityo Tugas ug kasibit nga mga komunidad sa Barangay San Vicente, Roxas, Oriental Mindoro. Gitarget sa pagpangistraping ug pagpanganyon dili lamang ang lasang apan bisan ang mga umahan, komunidad sa mga Mangyan, ug mga lugar nga gidudahan nilang giatrasan sa hukbong bayan nga ilang nakasangka.

Bunga niini, pugos nga mibakwit ang gatusan ka Mangyan lakip ang mga bata, kababayen-an, ug mga tigulang nga taga-Sityo Tugas ug Sityo Swerte sa Barangay San Vicente ug mga kasikbit pang kabalayan.

Pag-aresto. Niadtong Setyembre 16, giaresto sa mga pulis ang upat ka residente sa Catmon, Malabon City sa mga kasong *perjury* ug *grave coercion*, samtang usa pa ka nalambigit sa kaso ang misurender. Ang mga gipriso myembro sa Sandigan Nagkakaisang Mamamayan sa Upper Catmon nga nagababag sa planong demolisyon ug pagpangilog sa yuta sa barangay.

Pagpamig-ot. Sa miaging mga semana, gisubaybayan ug gipatawag sa mga pulis ang pito ka myembro sa Amihan-Cagayan aron ipailalum sa interogasyon ug pugsong moluwat sa ilang organisasyon. Lakip kanila ang lider-kababayen-an nga si Emilia Ventula.

Sa Negros Occidental, nataho ang pugos nga pagsulod sa mga pwersa sa estado sa balay ug gihulga ang duha ka mag-uuma sa Barangay Macagahay, Moises Padilla ug Barangay Marcelo, Calatrava. Ingon niini usab ang gihimo sa balay sa mga residente sa Barangay Linantuyan ug Barangay Trinidad sa Guihulngan City. Giadtuan sila sa tungang gabii, gipailalum sa interogasyon ug gitiunan og pusil.

Sa Panay, giakusahan sa 3rd IB ang lider sa Paghugpong sang mga Mangunguma sa Panay kag Guimaras (PAMANGGAS) nga si Lucia Capaducio isip usa ka rebelde nga "at large" (may kaso ug wala pa nadakpan) tungod sa pagkamartir sa iyang anak nga Pulang manggugubat. AB

Pagdilatar sa pagdungog sa kaso ni Duterte sa ICC, gikadismaya sa mga biktima

HINGPIT NGA GIKADISMAYA sa mga biktma ug ilang mga abugado ug tigsuporta ang pagdilatar sa Pre-Trial Chamber sa International Criminal Court (ICC) sa naka-iskedyul nga kumpirmasyon sa kasong krimen batok sa katawhan ni Rodrigo Duterte sa Setyembre 23. Gipaboran sa korte ang pamahayag sa mga abugado nga “wala sa kapasidad” o dili “fit to stand trial” si Duterte. Matud sa prosekusyon sa ICC, mismong ang mga anak ni Duterte ang nagsulting anaa sa hustong pangutok ang ilang amahan.

Sukad nga gipailalum sa kustodiya sa ICC si Duterte, aktibong nagmaniobra ang iyang mga abugado aron langanon ug sa ngadto-ngadto ipabasura ang kaso batok kaniya. Sunud-sunod ang mga petisyon nga gisumite nila aron likayan ang kumpirmasyon sa asunto.

Kusganong gibabagan sa mga biktima ang maong mga pakana. Panawagan nila, ipadayon ang pagdungog sa pinakasayong panahon.

Manindigan Network, gitukod. Nagtapok ang mga lider-relihiyoso, tawong-simbahan, mga grupo sa tawhanong katungod ug uban pa aron tukuron ang Manindigan Network usa ka kahugpungan nga mobatok sa mga paglapas sa tawhanong katungod ug internasyunal na makitawhanong balaod ilalum sa rehimeng Marcos niadtong Setyembre 6 sa Shalom Center sa Maynila. Niadtong Setyembre 12, gitukod usab ang Manindigan-Central Luzon sa Saint Scholastica’s Academy sa San Fernando, Pampanga, ang kinaunhang rehiyonal nga balangay niini.

Pakigbisog sa mga *delivery rider* sa Cebu. Midagsang ang mga Maxim *delivery rider* ug myembro sa Piston Cebu sa LTO Central Visayas Office niadtong Setyembre 15 aron ipanawagan ang pag-*release* sa ilang mga lisensya ug motorsiklo nga gikumpiska sa mga awtoridad. Gikundena nila ang pagpami-ot ug dili makatarungang aksyon sa ahensya sa mga *rider* sa Maxim.

Okupasyon sa mga Israeli sa Siargao, gikundena. Naglunsad og protesta ang mokabat sa 80 ka residente sa Siargao sa Sunset Bridge sa Catangnan niadtong Setyembre 14 aron kundenahon ang gakahitabong henosidyo sa Gaza, ang inanay nga pagpanakop sa mga Israeli sa ilang isla ug ang planong pagtukod dinhi og Chabad House. Naglunsad usab og *petition signing* batok sa pagtukod og Chabad House nga nakatigum na og 3,550 ka pirma sa kasamtangan.

Korapsyon sa budget alang sa 2026, gibabagan. Nagprotesta niadtong Setyembre 10 atubangan sa Senado ang mga nasudnon demokratikong organisasyon, aron kundenahon ang pagratsada sa budget sa Office of the President sa kongreso gamit ang takuban nga “parliamentary courtesy.” Matud sa mga grupo, puno sa korapsyon ang budget alang sa 2026. Gipatas-an ang budget alang sa modernisasyon sa AFP, *confidential and intelligence funds* ug NTF-Elcac, samtang gikibhangan ang budget alang sa serbisyo sa panglawas ug halos walay pagsaa alang sa budget sa edukasyon.

WALAY NAG-ENROL SA ROTC SA UP-BAGUIO,

timailhan sa pagsalikway sa mga estudyante sa militaristang programa.

Gabriela Women's Party

giproklama isip **ika-64 nga representante** human magdesisyon ang Comelec nga kumpletuhon ang 20% nga matud sa balaod nga kinahanglang representante sa mga *party-list* sa Kongreso.

32%

lamang sa mga proyekto sa *flood control* ang gipubliko sa rehimeng Marcos sa *website* niining "Sumbong sa Pangulo" nga basihan karon sa mga imbestigasyon; limitado ang mga datos ug dili abli ang proseso sa pagpili dinhi.

Gikan sa: Ibon Foundation

2.4%

lamang sa tibuok badyet alang sa 2026 o ₱153.9 bilyon ang gigahin sa agrikultura, kung asa ₱16 bilyon alang pa sa ginakurakot nga ***farm-to-market roads***. Wala pa kini sa katunga sa 6% nga gigahin sa militar, ug layo sa 23.6% sa puno sa kurapsyong mga proyektong pang-imprastruktura.

8

gipatay ug pugos nga giwala nga tigpanalipud sa kinaiyahan ang narekord sa Pilipinas niadtong 2024; sa Asia, ang Pilipinas ang "pinakamakamatay nga nasud" alang kanila sa milabayng 12 ka tuig.

Gikan sa: Global Witness

₱735B

ang gigahin sa rehimeng Duterte alang sa mga proyektong ***flood control*** sa 6 ka tuig niyang pagdumala, gikan $64 bilyon sa 2016 ngadto sa $128 bilyon niadtong 2022.

₱21 MILYON

ang gidawat ni Ferdinand Marcos nga "kontribusyon" sa iyang kampanya pagkapresidente gikan sa 2 ka kontraktor sa proyektong *flood control*; ₱19.9 milyon usab ang gidawat ni Sara Duterte. Sa ilang paglingkod sa gahum, gitanyagan og dagkung pangpublikong kontrata ang maong mga kontraktor.

Gikan sa: PCIJ

100+

na ang mga Pilipinong *seafarer* ang gideport sa US sa kampanya niining kontra-migrante bisan og kumpleto ang ilang mga papeles.

Gikan sa: Tanggol Migrante

WALAY BADYET

alang sa gipanghinambog ni Marcos nga **Zero Balance Billing**; buut pasabot, pagakuhaon sa nagabayad nga mga pasyente ang subsidyo, ug di gikan sa estado.

Makatarunganong presyo sa tabako, subling gipanghingusog

Subling gilunsad sa mga mag-uuma sa tabako sa mga prubinsya sa Ilocos ang kampanya aron patas-an ngadto sa minimum nga ₱128 kada kilo ang presyo sa palit sa tabako. Kasamtangang nalansang sa kapinkunkulang ₱97 kada kilo ang palit sa tabako, nga usahay moubos pa ngadto sa ₱50, depende sa klasipikasyon ug kalidad.

Kada duha ka tuig, ginatakda sa "tripartite talks" o panaghisgot sa tulo ka partido, sa pagdumala sa National Tobacco Administration (NTA), ang presyo sa palit sa tabako. Ginapatambong sa tigum ang mga trader sa tabako, nagmanupaktura, ug mag-uuma. Kasagarang ginapaboran ug ginapaminaw sa NTA ang tingog sa mga komersyante ug negosyante sa maong mga tigum. Matud sa mga mag-uuma sa tabako, dayag kaayo dinhi ang kunsabuhay sa NTA ug sa mga kumpanya.

Niadtong Oktubre 2023, gipatas-an lamang og mumhong ₱3.90-₱9.90 kada kilo ang presyo sa palit sa tabako alang sa 2024-2025. Gipanghinambog pa sa NTA nga ang pag-usbaw sa presyo ang pinakataas sa milabayng duha ka dekada. Niadto pang 2008-2009 ulahing misaka ngadto sa ₱10 kada kilo ang presyo sa tabako.

Ginalunsad karong Setyembre ang lain na usab nga serye sa konsultasyon o Pre-Tripartite Conference alang sa itakdang pagsaka sa presyo sa tabako alang sa 2026-2027.

Wala gidungog, ginasumpo

Sa Ilocos, wala giimbitahan ug gipalibaran sa NTA nga mosalmot ang mga mag-uumang myembro sa Stop Exploitation-KMP aron ipadayag ang ilang mulo sa gihimong tigum sa Candon City niadtong Setyembre 11. Naglunsad og piket ug nangmakmak ang Stop Exploitation sa tigum ug mibarog nga aduna silay katungod nga motambong sa kumperensya.

Sa pagpanghingusog, natukmod ang lokal nga NTA nga pasudlon ang mga representante sa grupo ug paminawon ang ilang panawagan. "Walay industriya sa tabako kung wala ang mga mag-uuma," pamahayag ni Julie Balangue, tigpamaba sa grupo.

Wala na gani ginapaminaw, direkta pang nakasinate og pagpanumpo gikan sa mga pwersa sa estado ang mga lider-mag-uuma nga miatubang sa kumperensya. Pipila ka adlaw human ang tigum, nataho nga giadtuan sa mga pulis sa Barangay Maradodon, Cabugao ang balay ni Teresita Taliboguen, lider sa Kalipunan dagiti Mannalon Ken Mangngalap iti Probinsya ti Ilocos Sur.

Wala nakaestorya sa mga pulis si Taliboguen apan sigurado ang ilang grupo nga kini walay laing katuyuan kundili hadlukon ug paundangon siya sa iyang aktibong partisipasyon sa mga protesta alang sa katungod ug kaayuhan sa mga mag-uuma sa Ilocos Sur.

Makatarunganong presyo

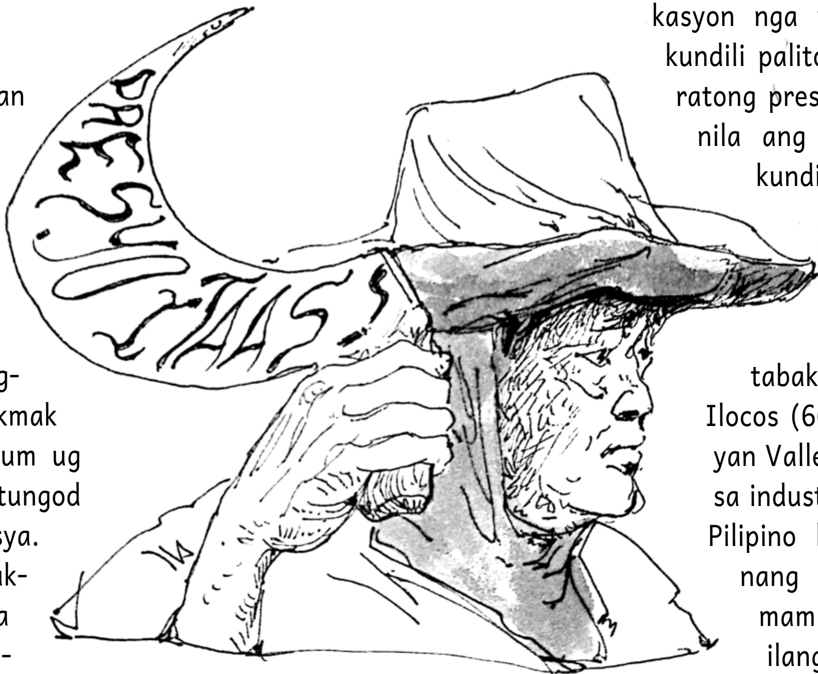
Aron dili malugi, gikinahanglan sa mga mag-uuma sa tabako nga mabaligya ang ilang produkto sa kapin ₱128 kada kilo, layo sa minimum nga presyong ₱81-₱97 sa kasamtangan. Duso sa mga mag-uuma sa tabako, makatarunganon lamang nga patas-an ang presyo sa tabako tungod kay nagamahal usab ang gasto sa produksyon ug pangsuhol.

Matud sa pagtuon sa Stop Exploitation, grupo sa mga mag-uuma sa Ilocos, nagagahin og 232 adlaw ang mga mag-uuma sa tabako alang sa kinatibuk-ang proseso sa pagtanum hangtud pagbaligya sa tabako. Dili moubos sa ₱91,877 sa produksyon ug nagabayad og sagad ₱13,500 para sa abang sa usa ka ektaryang yuta ang ilang magasto. Wala pay labot dinhi ang gasto sa pagkaon sa mga trabahante ug uban pang kalit nga balayrunon.

Tubag usab ang pagsaka sa presyo sa inadlawang panginahanglan sa usa ka pamilyang mag-uuma nga may lima ka myembro. Sa pagtuon sa grupo, nanginahanglan ang kada pamilya og minimum nga ₱739.75 kada adlaw aron makasugakod.

Karong tuiga, ginaduso sa mga mag-uuma sa tabako nga patas-an og ₱16.96-₱69.98 ang presyo sa mga tabakong batek, *native*, Virginia ug Burley. Ila usab nga gipangayo nga tangtangon na ang dili makatarunganong sistema sa klasipikasyon nga walay laing tinguha kundili paliton kini sa labing baratong presyo. Panawagan usab nila ang mas maayong mga kundisyon sa "contract growing" sa tabako.

Mayorya sa mga umahan sa tabako makaglagan sa Ilocos (66%), sunod sa Cagayan Valley (19%). Nakasandig sa industriya ang 2.1 milyong Pilipino lakip ang gibanabanang 430,000 mag-uuma, mamumuong-panguma ug ilang mga pamilya. AB

“Scam hub trafficking,” laing pagpanglingla ug pagpangulipon sa mga migrante

Niining milabayng mga bulan, nabutyag ang linuog nga mga kaso sa *human trafficking* sa mga Pilipino nga gisulod sa mga "scam hub" sa Cambodia, Thailand, Laos ug Myanmar. Matud sa datos sa estado, dili moubos sa 695 ka biktimang Pilipino ang nakaluwas sa maong mga nasud karong tuiga.

Ang *scam hub trafficking* usa ka tipo sa *trafficking* o iligal nga rekrutment alang sa pagpahimulos, diin ang mga biktimang nalingla sa tanyag nga pekeng trabaho gisulod sa mga *scam hub* o *scam farm* isip *online scammer* alang sa mga sindikato. Bisan dili tanang biktima ang na-*traffick*, tanang mamumuo sa *scam hub* gigamitan og kabangis ug pagpangabuso aron pugson silang himuon ang iligal nga aktibidad.

Ang sagad nga ginapahimo sa mga biktima mao ang "romance scam" diin ilang agnihon nga mahiguma kanila ang mga target, nga sa madugay, ginaagni nga magpadala og kwarta sa pekeng negosyo, *cryptocurrency* ug uban pang mini nga pamuhunan. Target sa ilang operasyon ang mga tawo sa mga nasud sa Asia, North ug South America, ug Middle East. Ang mga *scam hub* ginadumalahan sa mga langyawng sindikatong kriminal, kakunsaba ang mga lokal nga upisyal sa gubyerno.

Unang nataho ang ingon niining porma sa *trafficking* niadtong 2015. Apan nagsugod kining mikaylap ug sistematiko niadtong 2021. Gigamit sa mga sindikato ang mga abandonadong kasino ug hotel aron himuong *scam hub*. Mayorya sa mga *scam hub* nagsugod sa Southeast Asia apan milapad kini hangtud sa West Africa, Middle East ug Central America. Target sa mga sindikato ang mga mamumuo nga adunay kahibalo sa *information technology* ug hanas sa pinulungang English.

Nahimong lugar usab sa *scam hub* ang Pilipinas, nga nagpaluyo sa mga Philippine Offshore Gaming Operation o POGO nga gitukod sa nasud. Daghan sa mga giulipon dinhi mga Chinese nga iligal nga gipasulod sa nasud ug mga Pilipino nga ginapatrabaho isip *scammer* sa maong mga pasilidad.

Ang linuog nga kasinatian sa mga biktima

Mayorya sa mga Pilipinong biktima naawhag nga magtrabaho isip *customer service representative* sa Cambodia ug Myanmar nga adunay sweldong US$700 kada bulan. Apan pag-abot nila didto, gikumpiska ang ilang pasaporte ug selpon. Gisulod sila sa *scam hub*, nga ang target mga Pilipino sa US.

Ulipon ug produkto ang trato sa mga Pilipinong migrante. Kung dili nila himuon ang ilang trabaho o maabot ang kota, ginapasakitan sila, ginapriso nga walay pagkaon ug ginapaulawan sa ilang mga amo. Labing bangis nilang nasinati mao ang tortyur ug pagkuryente. Ang ubang mamumuo ginabaligya sa ubang kumpanya sa higayong dili na sila "mapuslan" sa ilang amo.

Bisan og nakaluwas sa mga *scam hub*, daghan sa mga biktimang Pilipino ang nakasinati pa gihapon og grabeng troma ug problema sa panglawas tungod sa naagiang kamangtas.

Sa kasamtangan, adunay 148 ka Pilipinong migrante ang nakatakdang ireskyu ug iuli sa Pilipinas gikan sa lain-laing *scam hub* sa Asia.

Taliwala niini, padayon nga desperado ug nalingla ang mga Pilipino sa tanyag nga pekeng trabaho sa ubang nasud tungod sa grabeng krisis sa ekonomiya ug kawalay trabaho sa nasud.

Ang grabe, imbes nga maghatag og malahutayong trabaho nga may sustinableng sweldo, ang Department of Migrant Workers pa mismo ang nasilbing "trafficker" sa estado. Ginabaligya niini ang barating kusog-pamuo sa mga Pilipino sa ubang nasud bugti sa binilyong dolyar nga remitans samtang ginabulag ang mga pamilya ug gitangtangan og dignidad ang mga migrante. Gusto pa niini karong gamiton ang mga lokal nga gubyerno isip “rekruter” sa mga nasud ug langyawng kumpanya taliwala sa daghang mga estorya sa pagpahimulos ug abusong nasinatian sa mga migranteng Pilipino.

Hangtud dili maresolba ang kalisud ug mabasura ang *labor export program* nga nagtukmod sa pugos nga migrasyon, siguradong modaghan pa ang mga biktima nga yatakan ug abusuhon sa mga sindikato, ug magpahimulos sa desperasyon sa mga migrante, nga walay laing laraw kundili mahatagan og mas maayong kinabuhi ang ilang pamilya. AB

